

listopadu 1920 byl však porušen zákon. Ferdinand W. byl arci z důvodu usnesení vyšetřujícího soudce ze dne 23. října 1912, jímž na základě obnovy trestního řízení bylo řízení proti němu dle §§ 109 a 359 tr. ř. zastaveno, oprávněn vznést po rozumu § 1 zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. nárok na přiměřenou náhradu škody, utrpěl-li neoprávněným odsouzením nějakou majetkovou újmu. Uplatnění nároku tohoto bylo však vedle § 3 citov. zákona vázáno na určitou lhůtu. Stanovíť § tento, že nárok pomine po třech měsících od doby, kdy na základě § 1 (jenž jedine zde přichází v úvahu) mohl býti vznesen. Na rozdíl od § 3 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. není v § 3 zák. z r. 1892 počátek tříměsíční lhůty vázán na doručení rozhodnutí, nárok ten zakládajícího, neb na jiné podmínky. Počala proto lhůta pro uplatňování nároku běžeti od 23. října 1912, kdy vyšetřujícím soudcem bylo proti W-ovi trestní řízení zastaveno, poněvadž již od tohoto dne byla mu dána možnost nárok vznést, to tím spíše, když usnesení krajského soudu ze dne 22. října 1912 bylo doručeno jeho obhájci Dru F-ovi. Nevznesl však nárok v zákonné lhůtě, uplynuvší 23. ledna 1913, nýbrž teprve dne 2. srpna 1913. Lhůta § 3 zák. z roku 1892 je lhůtou preklusivní, mající ten význam, že nárok je předeem časově omezen a to tak, že, není-li ve lhůtě té uplatněn, zaniká. Nárok tento nemohl proto nikdy již oživnouti, zvláště když pro předpoklad takový nelze nalézt žádné opory v zákoně ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. Normujeť § 9 výslovně, že zákona tohoto lze použiti na rozsudky občanských trestních soudů jen tenkrát, když rozhodnutí, nárok odůvodňující (§ 1, odstavec první), nabylo právní moci po dni vyhlášení tohoto zákona. Této podmínky zde není, poněvadž rozhodnutí ze dne 23. října 1912, kterým nárok W-ův byl založen, nabylo právní moci dávno před vejitím nového zákona v platnost. Nařizujeť sice § 110 tr. ř., by obviněný byl uvědoměn o zastavení přípravného vyšetřování, avšak, i když se tak nestane, nabude zastavení právní moci, poněvadž obviněný nemá práva, do zastavení přípravného vyšetřování si stěžovati (§ 113 tr. ř.). Vrchní zemský soud v Praze nebyl proto oprávněn naříditi krajskému soudu v Litoměřicích, by W-ovi dal doručiti usnesení ze dne 22. října 1922, aby mu tím umožnil uplatňovati znova jeho nárok, kdyžť tento, jak dovedeno, již dávno definitivně zanikl. Poukazuje-li se v usnesení vrchního zemského soudu ze dne 6. srpna 1918 na to, že dle § 9 zák. čís. 109/1918 řídí se řízení vždy dle tohoto zákona, nebyl-li nárok ještě vznesen před říšským soudem, dlužno na to odvětiti, že dle souvislosti třetí věty § 9 s předchozí větou, zákon má v třetí větě na mysli jen případy, které dlužno po materiální stránce posuzovati dle zákona čís. 109 z roku 1918, t. j. případy, v nichž rozhodnutí, nárok zakládající, nabylo právní moci po dni vyhlášení tohoto zákona. Z toho plyne, že usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 6. srpna 1918 a usnesením krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. listopadu 1920 porušen byl zákon v § 3 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák.

Čís. 716.

Ke skutkové podstatě zločinu těžkého ublížení na těle dle § 157 tr. zák. se vyžaduje pouze, by vložení ruky na poškozeného bylo součástí zlého nakládání, předsevzatého více osobami, aniž by bylo třeba, by byla vlo-

žena ruka na napadeného právě v okamžiku, kdy těžké ublížení se stalo.

K pojmu »cizí překážky« ve smyslu § 8 tr. zák.

Ke skutkové podstatě zločinu veřejného násilí dle § 87 tr. zák. postačuje, bylo-li přivoděno nebezpečí pro jednu osobu.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1922, Kr I 432/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Rudolfa Š-a, Rudolfa Ž-a a Františka F-a do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 26. února 1921, pokud jím byli všichni stěžovatelé uznáni vinnými zločinem těžkého ublížení na těle dle druhého odstavce § 157 tr. zák. a zločinem nedokonaného veřejného násilí dle §§ 8 a 83 tr. zák., Rudolf Š. mimo to zločinem veřejného násilí dle § 87 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že pro trestnost dle § 157 tr. zák. nestačí, když při útoku vůbec byla na napadeného vložena ruka, nýbrž že pro trestnost pouhého vložení ruky je rozhodnou doba, kdy těžké ublížení se stalo. Stanovisko toto, stížností blíže neodůvodněné, neodpovídá však zákonu. Ustanovení § 157 tr. zák. je subsidiární a dochází k použití v těch případech, kde více pachatelů bez předchozího dořozumění s někým zle nakládá, a kde pro něho vzejde těžké poškození na těle, aniž se dá prokázat, kdo mu je způsobil. Vyžaduje se tudíž k použití trestní sankce § 157 tr. zák. toliko, by vložení ruky bylo součástí zlého nakládání, předsevzatého více osobami. Ostatně se mezi oněmi vztaženými ruky nijak nerozlišuje. Spočíváť legislativní důvod citovaného § v úvaze, že při těžkém poškození na těle, přivoděném zlým nakládáním více osobami, nedá se zpravidla původce těžkého poškození vyšetřit a že jest i obtížno, zjistiti způsob účasti jednotlivce při takovém zlém nakládání spolupůsobivšího. V důsledku toho právě a z té příčiny, by pachatelé nevyšli buď vůbec bez trestu neb nebyli postiženi jen trestem nepatrným, volil zákonodárce cestu, že uznává za vinného těžkým poškozením na těle každého, kdo na napadeného vztáhl ruku. V rozsudku je pak jednak zjištěno, že svědek po výstřelu z revolveru byl tak ztýrán, že utrpěl zlomení žebra, těžké to poškození na těle, jednak vzato za prokázáno, že obžalovaní účastnili se útoku na něho i po výstřelu tím způsobem, že do temene jeho hlavy mlátili buď holí neb karbidovými lampami neb rukami. Dle zjištění rozsudku spadá proto účast obžalovaných při zlém nakládání do doby, ve které bylo způsobeno svědku S-ovi těžké ublížení na těle, i jest jejich trestní zodpovědnost dle § 157 tr. zák. plně založena. Vzhledem k tomu nebylo zapotřebí, by rozsudek zabýval se zjišťováním rázu ostatních poranění, jež utrpěl kromě zlomeniny žebra, to tím méně, kdyžť v jedině směřodatném soudem zjištěném stavu skutkovém nenalézá žádné opory předpoklad, že by ona ostatní poranění následovala po onom těžkém poškození snad teprve po značnější mezeře časové, a že by neměla v zápětí ono těžké ublížení na těle. Rozsudek netrpí proto ani neúplností nebo nejasností dle čís. 5 § 281 tr. ř. ani zma-

tečností dle č. 9 a) neb 10 citovaného § pro nesprávné právní posouzení věci.

Po stránce meritální připouští stížnost, že pokus zločinu dle § 83 tr. zák. je možný, míní však, že je též zapotřebí, by tu bylo jednání k násilí vedoucí, kteréhožto předpokladu však prý tu není. Námitka tato neobstojí před zjištěními rozsudku. Právě se v něm, že vůči tomu, co vniknutí do domu předcházelo, jakož i vzhledem na domluvy svědka H-a k dělnictvu pronesené, dále hledíc k výkřikům: »Vydejte nám ho (S-a), ať ho pověsíme a dotlučeme«, dále k tomu, že dveře u domu, kde se právě ředitel nalézal, byly vyraženy, je zjevné, že sebraný zástup horníků přišel do domu za tím účelem a s tím úmyslem, by vykonal na řediteli násilí, by si dále na něm shladil záhu. Tím zjišťuje rozsudek způsobem dle zákona (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.) neodporovatelným úmysl obžalovaných, vykonati na S-ovi násilí; poněvadž pak dále vyslovuje, že obžalovaní vnikli do domu, by úmysl tento provedli, vyvinuli nesporně činnost, ve které jejich vůle, směřující k dosažení výsledku, v § 83 tr. zák. předpokládaného, došla zjevným způsobem výrazu, takže při takto zjištěném směru vůle i prováděného skutku je předpoklad trestného pokusu dle §§ 8 a 83 tr. zák. úplně odůvodněn. Popírá-li stížnost hořejší nalézacím soudem za prokázaný vzatý zlý úmysl obžalovaných, brojí tím protizákonně jen proti přesvědčení soudu nalézacího a nelze proto k jejím dotyčným vývodům přihlížeti. Zmateční stížnost domáhá se dále beztrestnosti obžalovaných z toho důvodu, že ti to dle stavu věci ustoupili dobrovolně od úmyslu, spáchatí násilí. Na věci ničeho prý nemění, že ustoupili na základě domluv důchodního M-a a inženýra H-a, poněvadž prý intervence jejich nebyla taková, by mohly v ní býti spatřovány překážky, zabraňující provedení činů, kdyžť není prokázáno, že obžalovaní byli zdržováni fysickým neb psychickým násilím těchto dvou osob. Než na základě skutkového stavu, nalézacím soudem zjištěného, nelze stížnosti přisvědčiti. Zjišťuje rozsudek na základě výpovědi svědka H-a, že týž postupoval v chodbě proti vniknuvším horníkům tělem a ti že ustupovali, a dovozuje z toho, že H. s M-em tvořili již svými těly překážku (ať už snáze či stěží odstranitelnou) pro provedení předsevzatého násilí. S náhledem tímto dlužno souhlasiti, zvláště když pod »cizí překážkou« dlužno ve smyslu zákona rozuměti takovou okolnost, jejíž odstranění by bylo nutným neb za nutné od pachatele bylo považováno, tudíž okolnost, která staví pachatele před alternativu, buďto překážku odstraniti neb od trestného činu upustiti. Takovouto však situace pro obžalované byla. V osobách H-a a M-a postavila se obžalovaným v cestu překážka, která dle zjištění soudu jediné zabránila, že neprovedli to, co zamýšleli a k vůli čemu násilně do domu vnikli. V tom, že jmenovaní dva svědkové proti dělnictvu postupovali, dlužno spatřovati zajisté onen fysický odpor, jež má stížnost na mysli a jež sesílití byla způsobilou i okolnost, nalézacím soudem vytknutá, že ve třelci asi také proto zpět couvali, že i nějakou zbraň u H-a předpokládali. Za těchto okolností nebyla to svobodná vůle obžalovaných, nýbrž vyskytnuvší se zevní překážka, jež obžalované od dokonání zločinu zdržela, a nejsou proto z příčiny této uplatňované důvody zmatečnosti čís. 9 a) pokud se týče 9 b) § 281 tr. ř. dány. Ku zločinu dle § 83 tr. zák. nevyhledává se, by násilí pachatelů narazilo na překážky a musilo je vskutku překonat. S hlediska § 83 druhý případ tr. zák. stačí pro pojem vniknutí,

když buďto jedna osoba ozbrojená neb více sebraných lidí vtrhne do domu neb bytu aspoň proti mlčky projevené neb předpokládané vůli osoby oprávněné. Ta okolnost, že obžalovaní nevykonali skutečně zamýšleného násilí na řediteli S-ovi, má v daném případě ten význam, že se jim nepřičítá za vinu zločin dokonáný, nýbrž jen nedokonáný.

Obžalovaný Rudolf Š. shledává konečně nesprávným své odsouzení pro zločin dle § 87 tr. zák. Leč neprávem. Tímto všeobecným trestným ustanovením mají býti postižena ona neurčitá ohrožení tělesné integrity lidí, pokud se týče cizího majetku ve větším rozsahu, která jsou přivoděna jakýmkoliv ze zlomyslnosti předsevzatým jednáním nepřímým, však úmyslně, s vědomím a vůlí pachatele, nikoliv pouze kulposně. Tento moment neurčitosti ohrožení charakterisuje právě prvý případ zločinu dle § 87 tr. zák. K jeho skutkové povaze stačí proto, je-li jednáním pachatele vytvořen takový stav věci, jenž zavdává příčinu k obavám, že následkem něho bude někdo na tělesné integritě neb na majetku ve větším rozsahu poškozen. Dle zjištění nalézacího soudu bylo takovéto nebezpečí v obžalobu daným jednáním obžalovaného přivoděno, pokud se týče nebezpečí již jsoucí zvětšeno a nejsou vývody stížnosti s to, opodstatněnost soudcovského výroku zvrátiti. Je také přirozeno, že po té, co se událo, jakož i hledíc k tomu, že rozlícený dav pronásledoval prchajícího S-a, byl výrok obžalovaného: »Kamenujte ho« v souvislosti s tím, že také hned po S-ovi hodil těžkým kamenem, v nejvyšší míře způsobilým, by rozpoutal vášně davu takovou měrou, že účinku nelze ani dohlédnouti. Rozsudek též zjišťuje, že výkřik obžalovaného nezůstal bez účinku, poněvadž i jiní pak po S-ovi kameny házeli a ho jimi zasahovali. Tím nastaly ovšem »zvlášť nebezpečné poměry«, jaké má na zřeteli § 87 tr. zák. Předpis tento nežadá, aby tu bylo nebezpečí pro více osob, nýbrž stačí za ostatních předpokladů citovaného zákonného ustanovení i ohrožení člověka jediného. To vysvítá z dikce samotného zákona (§ 85 lit. b), 87), používajícího výrazu »lidí« (»von Menschen«), čímž jako v § 335 tr. zák. má býti vyjádřen jen pojem druhu; tam, kde se ku zločinu vyžaduje více lidí, je to v příslušných ustanoveních zákonných vždy výslovně řečeno (§§ 59, 63, 65, 83, 279 a t. d. tr. zák.). Dle zjištění rozsudku nesměřovalo také jednání obžalovaného k přímému tělesnému poškození ředitele S-a, nýbrž k přivodění, pokud se týče zvýšení neurčitého ohrožení jeho osoby. Z tohoto důvodu nemůže přijíti v úvahu ani § 152 ani § 411 nebo § 431 tr. zák. a není proto opodstatněn uplatňovaný obžalovaným důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř.

Čís. 717.

Porušení předpisů o zásobování uhlím a o rovnoměrném jeho rozdělení mezi spotřebitele není ještě samo o sobě pletichami.

V tom, že prodávatel nepřenesl výhody z neobvykle levného nákupu na dalšího nabyvatele, nelze ještě spatřovati jednání pletichářské.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1922, Kr I 582/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském